

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

31 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Plămădeală Ghenadie,

judecând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către avocatul Cernolev Ion în numele inculpatului Cujbă Petru, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2021, în cauza penală în privința lui,

Cujbă Petru XXXX, născut la 14 XXXX.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 19.12.2019 – 03.09.2021;

Instanța de apel: 28.09.2021 – 13.10.2021;

Instanța de recurs: 28.12.2021 – 31.10.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 03 septembrie 2021, Cujbă Petru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii pe un termen de 1 (un) an, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa cu închisoare stabilită lui Cujbă Petru a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 2 (doi) ani, și nu va fi executată dacă inculpatul în termenul de probațiune nu va comite noi infracțiuni, totodată Cujbă Petru a fost obligat să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent.

S-a încasat de la Cujbă Petru în beneficiul lui Munteanu Mihail suma de 47 712 lei (patruzeci și șapte mii șapte sute doisprezece) lei, cu titlu de prejudiciu material.

Acțiunea civilă înaintată de Munteanu Mihail împotriva lui Cujbă Petru, în latura încasării prejudiciului moral, s-a admis parțial și s-a dispus încasarea din contul lui Cujbă Petru în beneficiul lui Munteanu Mihail a prejudiciului moral cauzat prin infracțiune în sumă de 5 000 (cinci mii) lei.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Cujbă Petru la data de XXX, ora exactă nefiind stabilită de către organul de urmărire penală, aflându-se

în fața magazinului „XXX” amplasat în mun. XXX, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, l-a indus în eroare pe cet. Munteanu Mihail, prin prezentarea ca adevărată a faptei mincinoase și l-a determinat prin comportamentul dolosiv și viclean, sub pretextul procurării ultimului unui automobil de model „BMW seria 5” anul fabricării 2001 contra sumei de 2 900 euro, în așa mod, acordând acțiunilor sale frauduloase un caracter aparent legal, cunoscând că nu v-a duce obligațiunile până la capăt, a dobândit de la cet. Munteanu Mihail, avans în vederea procurării automobilului în sumă de 2 400 euro, care conform cursului oficial al BNM la zi 1 euro/19,88 lei, constituind suma de totală de 47 712 lei, pe care le-a însușit, neonorându-și obligațiunile asumate și până în prezent s-a eschivat de a le restitui proprietarului.

În rezultatul acțiunilor cet. Cujbă Petru, părții vătămate Munteanu Mihail i-au fost cauzate daune materiale în sumă totală de 47 712 lei MDL, care conform hotărârii Guvernului nr. 54 din 17.01.2018, constituia 7,67 salarii medii lunare pe economie.

Acțiunile lui Cujbă Petru au fost încadrate în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, *escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile.*

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către avocatul Cernolev Ion în numele inculpatului Cujbă Petru, prin care a solicitat casarea totală a sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi deciziei prin care Cujbă Petru să fie achitat conform dispozițiilor art.390 alin.(1) Cod de procedură penală, deoarece fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiuni, iar acțiunea civilă înaintată de Munteanu Mihail a fi lăsată fără examinare.

3.1 În motivarea apelului avocatul Cernolev Ion în numele inculpatului Cujbă Petru a susținut că, instanța de judecată când a pronunțat sentința de condamnare nu a stabilit dacă în acțiunile inculpatului Cujbă Petru se regăsește acțiunea adiacentă, care constă în inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean.

A menționat că, partea acuzării a eșuat în confirmarea existenței acțiunii principale a *laturii obiective* ce se realizează prin inducerea în eroare prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților. În cadrul examinării

cauzei s-a constatat că, Cujbă Petru a luat de la partea vătămată Munteanu Mihail, în baza recipisei suma de 2400 euro, dar nu s-a demonstrat realizarea celorlalte elemente obligatorii ale laturii obiective.

Analizând declarațiile părții vătămate, a atestat faptul că partea vătămată Munteanu Mihail s-a înțeles despre procurarea și aducerea automobilului de model BMW seria 5 anul 2001 nu cu Cujbă Petru, dar cu persoana pe nume Pahomi la data de 04.05.2018. La fel persona Anatolie Pahomi îi răspunde menționând prețul automobilului de 2900 euro, termenul de aducere de 6-7 zile, îi propune modul de efectuare achitării prin plata unui avans prin recipisă sau unui act notarial sau să meargă în străinătate. Analizând declarațiile martorului Munteanu Dumitru și a martorului Dabija Valentina, constată faptul că Munteanu Mihail s-a înțeles despre procurarea și aducerea automobilului de model BMW seria 5 anul 2001, nu cu Cujbă Petru, dar cu o altă persoană care l-a indus în eroare pe partea vătămată că va aduce automobilul din străinătate în termen de 6-7 zile contra sumei de 2900 euro și această l-a indus în eroare prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase că ultimul își va executa obligația asumată.

A specificat că, din materialele cauzei penale se atestă că la data de 07.05.2018 Cujbă Petru a scris o recipisă în care se indică.” prin prezenta subsemnatul Cujbă Petru identificat prin buletinul nr. X seria XXX născut la data de data de XXX confirm că am primit de la Munteanu Mihail cod XXX, născut la XXX suma de 2400 euro, mă oblig să restituie pînă la data de 13.05.2018. Prezenta recipisă este scrisă de mine Cujbă Petru într-un sigur exemplar care se păstrează la Munteanu Mihail, 07.05.2018 Cujbă Petru semnătura. Din conținutul recipisei constată cu certitudine Cujbă Petru confirmă primirea de la Munteanu Mihail a sume de 2400 euro și-a asumat obligația să restituie suma de 2400 euro pînă la data de 13.05.2018, respectiv concluziile primei instanțe precum că Cujbă Petru în recipisă s-a obligat să restituie banii în cazul neaducerii mașinii sunt eronate și vin în contradicție cu materiale dosarului penal. Potrivit recipisei din 05.06.2018, se indică că prin prezenta subsemnatul Cujbă Petru identificat prin buletinul nr. X seria XXXX născut la data de data de XXX, mă oblig să restituie suma de 2400 Euro în decurs de 5 luni, începând cu data de 05.06.2018 cetățeanului Munteanu Mihail cod XXX născut la data de XXX. Prezenta recipisă este scrisă de mine personal Cujbă Petru într-un sigur exemplar care se păstrează la Munteanu Mihail. Din conținutul acestor recipise nu reiese că Cujbă Petru și-a asumat vre-o dată obligația de a aduce automobilul de model BMW seria 5 anul 2001 contra sumei de 2400 euro.

A invocat că, instanța de judecată nu a dat nici o apreciere și a ignorat în totalitate conținutul conversației pe Viber purtată de Munteanu Mihail cu persoana care a plasat anunțul pe www.999.md în perioada 04.05.2018 - 07.05.2018. Prima instanță a ignorat faptul că organul de urmărire a efectuat urmărirea penală cu grave

carențe de procedură, în special nu a fost identificat persoana care a plasat anunțul www.999.md și cu care Munteanu Mihail a purtat discuția pe Viber și nici nu a verificat versiunea expusă de Cujbă Petru că nu a avut careva înțelegere privind importul automobilului, adică nu a înlăturat dubiile care există.

La fel, a indicat că, prima instanță a ignorat faptul că ofițerul de urmărire penală Fedea Vasile a falsificat probele din dosar prin procesul verbal de ridicare din 26 noiembrie 2019 în care se menționează că de la Munteanu Mihail se ridică 2 recipise pe 2 file format A4, scrise cu pix negru, pe când conform declarațiilor depuse Munteanu Mihail de la acesta a fost ridicată o singură recipisă, iar a 2 recipisă din 05.06.2018 a fost prezentată în ședința de judecată avocatul părții vătămate.

A remarcat că, la materialele dosarului la faza de urmărire penală prin procesul verbal de examinare a documentelor și din 26 noiembrie 2019 (f.d.35-37) și Ordonanța de recunoaștere și anexare a mijloacelor materiale de probă la cauza penală din 26 noiembrie 2019 (f.d.38) sunt anexate 2 recipise din 07.05.2018 și 05.06.2018, care sunt în original, scrise cu pix de culoare neagră pe 2 file format A4. Pe de altă parte Munteanu Mihail declară că recipisele au fost scrise de Cujbă Petru cu pix de culoare albastră, iar o recipisă în general s-a aflat în posesia părții vătămate.

A constatat că, pe cazul dat acuzare nu a întreprins nici o acțiune în ordinea prevăzută de art.274 Cod de procedură penală, nu a fost pornit nici un proces penal pentru a se stabili unde sunt în original 2 recipise pe 2 file format A4 scris cu pix negru, la fel cum se explică că la Munteanu Mihail s-a aflat în posesie o recipisă scrisă deja cu pix de culoare albastră și unde se află a 2 recipisă.

A invocat că, din conținutul sentinței ar rezulta că Cujbă Petru din start și de unul singur, în calitate de autor și organizator a inițiat negocierile cu partea vătămată privind aducerea din străinătate a automobilului de model „BMW seria 5” anul ediției 2001, contra sumei de 2 900 euro, însă potrivit probelor administrate la cauza penală, declarațiile Munteanu Mihail, Dabija Valentina, mesajele anexate de pe Viber, declarațiile inculpatului, conținutul recipisei din 07.05.2018 și 05.06.2018), rezultă că anume acea persoană a plasat anunțul pe [saiatul 999.md](http://www.999.md), a stabilit prețul și modalitatea de transmitere avansului în mărime de 2400 euro. Partea acuzării a eșuat în prezentarea de probe care să demonstreze faptul că anume Cujbă Petru urma să aducă automobilul de model „BMW seria 5” din străinătate. Rolul lui Cujbă Petru a fost doar de a lua suma de 2400 euro de la cet. Munteanu Mihail și de a o transmite lui Pahomi Anatol, el nefiind la curent că ultimul are intenția să însușească banii respectiv și nu o să aducă din străinătate a automobilului de model „BMW seria 5”, Cujbă Petru la data de 10 mai 2018 îl informează pe Munteanu Mihail că el a fost mințit de către Pahomi și acesta a dispărut cu banii și propune de scris o plângere, ori el nu știe ce să facă. Mai mult de căi atât, acesta a transmis lui Munteanu Mihail datele de contact al tuturor persoanelor cu care a comunicat.

Prima instanță prin sentința de condamnare, nu au elucidat și nu au indicat care totuși au fost manopere frauduloase care au fost utilizate de Cujbă Petru față de partea vătămată Munteanu Mihail, pentru a îl determina la transmiterea sumei de 2400 euro. Escrocheria, așa cum este reglementată în articolul 190 alin. (1), presupune o inducere în eroare însă nu este clar cum și prin ce mijloace de probă procurorul a stabilit că partea vătămată Munteanu Mihail a fost amăgită, dacă acesta indică în declarațiile sale că înțelegerea privind aducerea automobilului a avut-o cu o altă persoană care a plasa anunțul pe 999.md dar nu cu inculpatul Cujbă, ultimul doar a luat banii și față de care are pretenție privind întoarcerea sumei dar nu și aducerea automobilului. Ori neexecutarea de către Cujbă Petru a obligație indicate în recipisă de întoarcerea banilor nu poate servi un temei pentru atragerea la răspundere penală în măsura în care partea vătămată poate să-și apere drepturile în cadrul unui proces civil privind întoarcerea datorie. Aplicarea art.190 Cod penal este condiționată necesarmente de declararea prealabilă, în modul stabilit de lege, a nulității actului juridic, în legătură cu care a fost săvârșită escrocheria.

A relevat că, din conținutul sentinței de condamnare a lui Cujbă Petru nu este clar: care este fapta mincinoasă prezentată ca adevărată de Cujbă Petru în privința părților actului juridic civil anulabil; care este totuși actului juridic anulabil în cazul din speță la care se referă procurorul în ordonanța de punere sub învinuire. La caza există recipisele valabile care nu sunt anulate și sunt recunoscute de inculpat.

A considerat că, prima instanță nu a dat nici o apreciere argumentelor expuse de partea apărării și ignorându-le cu desăvârșire, pronunțând în final o hotărâre nemotivată. Prima instanță nu a procedat la interpretarea tuturor elementelor constitutive ale infracțiunii și că nu a analizat probele depuse de partea apărării, ceea ce i-ar fi permis să le înlăture, dacă era cazul, într-un mod motivat, pe cele pe care nu le considera relevante. Prima instanță indică că mijloace materiale de probă recunoscute prin ordonanța din 26.11.2019 (f.d.38) și anume 2 recipise ridicate la data de 26.11.2019 de la cet. Munteanu Mihail la cauza nr. 2019421339, cât și recipisa în original (f.d. 122) toate urmează să fie păstrate la materialele dosarului pe tot termenul de păstrare a acestuia.

A menționat că, cele 2 recipise ridicate la data de 26.11.2019 de la cet. Munteanu Mihail la cauza nr. 2019421339 sunt falsificate, potrivit materialelor cauzei penale se indică că se ridică în original 2 recipise scrie cu pix de culoare neagră, pe foi format A4 pe când în realitate sunt 2 xerocopie lucru care a fost lăsat fără nici o apreciere de către instanța de judecată.

A opinat că, stabilirea datelor inculpatului reținute de prima instanță la individualizarea pedepsei lui Cujbă Petru, se indică că Cujbă Petru este anterior judecat și încă se află cu antecedente penale, dar fără a face referire la o careva

sentință de condamnare. La materialele dosarului penal și nici de către procuror nu a fost anexată nici o sentință de condamnare a lui Cujbă Petru.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2021, a fost respins apelul ca nefondat și menținută fără modificări sentința.

4.1 În motivarea soluției, instanța de apel a stabilit că, la pronunțarea sentinței prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că inculpatul Cujbă Petru a săvârșit anume infracțiunile pentru care a fost condamnat, fiindu-i stabilită o pedeapsă echitabilă.

În continuare analizând și apreciind sistemul de acte și documente acumulate și administrate în cadrul urmăririi penale prin prisma prevederilor art. 101 din Codul de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității lor le apreciază ca fiind dobândite cu respectarea normelor de procedură, pertinente, concludente, utile, care coroborează între ele, cu declarațiile martorilor și parțial cu depoziții inculpatului, instanța de apel a stabilit indubitabil că inculpatul Cujbă Petru a comis infracțiunile prevăzute de art.190 alin. (1) Cod penal.

Instanța de apel a menționat că, în cadrul ședinței de judecată vina inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate a fost dovedită integral atât prin declarațiile părții vătămate Munteanu Mihail, declarațiile martorilor Munteanu Dumitru și Dabija Valentina cât și conținutul procesului verbal de confruntare din 26.11.2019, între partea vătămată Munteanu Mihail și Cujbă Petru, procesul-verbal de ridicare din 26.11.2019 a 2 recipise pe 2 file format A4, prin conținutul procesului-verbal de examinare a obiectului din 29.11.2019, în ansamblu, confirmă vinovăția lui Cujbă Petru în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(1) din Cod penal (*fiind descrisă componenta a infracțiunii și stabilită totalitatea semnelor obiective și subiective*).

Instanța de apel nu a reținut ca întemeiate argumentele apelantului în partea în care s-a invocat că ofițerul de urmărire penală Fedea Vasile a falsificat probele din dosar prin procesul verbal de ridicare din 26 noiembrie 2019 în care se menționează că de la Munteanu Mihail se ridică 2 recipise pe 2 file format A4, scrise cu pix negru, pe când conform declarațiilor depuse Munteanu Mihail de la acesta a fost ridicată o singură recipisă, iar a 2 recipisă din 05.06.2018, a fost prezentată în ședința de judecată avocatul părții vătămate, or prin ordonanța de recunoaștere și de anexare a mijloacelor materiale de probă la cauza penală din 26 noiembrie 2019, a fost recunoscute drept mijloc de probă 2 recipise (f.d 36; 37) scrise cu pix negru pe 2 file de format A4 ridicate de la data de 26 de la cet. Munteanu Mihail (partea vătămată la cauza nr. 2019421339), or, în ordonanța din 26 noiembrie 2019, nu se indică dacă recipisele sunt în original sau copii.

La individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, instanța de apel ținând cont de prevederile art. art. 7, 61, 75 din Codul penal și

reieșind din circumstanțele stabilite ale cauzei, ținând cont de scopul pedepsei penale, de reeducare socială a inculpatului, luând în considerare că inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă, de modul de comitere a infracțiunii, atitudinea față de fapta incriminată, apreciind circumstanțele cauzei și comportamentul inculpatului după săvârșirea infracțiunii și în ședința de judecată, nu și-a recunoscut vina, a considerat că este întemeiată și proporțională aplicarea unei pedepse privative de libertate și respectiv, este echitabil să aplice în privința Cujbă Petru pedeapsa cu închisoarea pe un termen de 1 (un) an, care va atinge scopul pedepsei și va contribui la corectarea persoanei.

La fel a considerat justă aplicarea prevederile art. 90 Cod penal în privința inculpatului Cujbă Petru suspendând pedeapsa pe o perioadă de probațiune de 2 (doi ani), totodată obligându-l pe Cujbă Petru să nu-și schimbe domiciliul, fără consimțământul organului.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Cernolev Ion în numele inculpatului Cujbă Petru, prin care invocând ca temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

5.1 În susținerea recursului avocatul Cernolev Ion în numele inculpatului Cujbă Petru invocă că, instanța de apel a omis să se expună la afirmațiile apărării făcute pe marginea aprecierii declarațiilor părții vătămate și a discuției purtate pe Viber, nu s-a expus la obiecțiile apărării făcute pe marginea recipiselor, precum și nu a verificat dacă acțiunile inculpatului sunt pasibile de răspundere penală cu textul actual al art. 190 Cod penal, „inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean”.

Susține că, instanța de apel nu a soluționat chestiunile de drept dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, astfel dacă există latura obiectivă a componentei de escrocherie în contextul în care prin actul de învinuire, nu au elucidat și nu au indicat care totuși au fost manopere frauduloase care au fost utilizate de Cujbă Petru față de partea vătămată Munteanu Mihail, pentru a îl determina la transmiterea sumei de 2400 euro.

Specifică că, escrocheria, așa cum este reglementată în articolul 190 alin. (1), presupune o inducere în eroare însă nu este clar cum și prin ce mijloace de probă procurorul a stabilit că partea vătămată Munteanu Mihail a fost amăgită, dacă acesta indică în declarațiile sale că înțelegerea privind aducerea automobilului a avut-o cu o altă persoană dar nu cu inculpatul Cujbă, ultimul doar a luat banii și față de care

are pretenție privind întoarcerea sumei dar nu și aducerea automobilului. Ori neexecutarea de către Cujbă Petru a obligației indicate în recipisă de întoarcerea banilor nu poate servi un temei pentru atragerea la răspundere penală în măsura în care partea vătămată poate să-și apere drepturile în cadrul unui proces civil privind întoarcerea datoriei.

Cu referire la componența de infracțiune prevăzută de articolul 190 alin. (1) Cod penal, avocatul Cernolev Ion a relatat că, potrivit ordonanței de punere sub învinuire și a rechizitoriului expediat în instanța de judecată, inculpatului Cujbă Petru i se invocă faptul că escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile.

Invocă că, atât prima instanță cât și instanța de apel nu au stabilit dacă în acțiunile inculpatului Cujbă Petru se regăsește acțiunea adiacentă, care constă în inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean;

Consideră că, în cadrul cercetării judecătorești, partea acuzării a eșuat în confirmarea existenței acțiunii principale a laturii obiective ce se realizează prin inducerea în eroare prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților, în cadrul examinării cauzei s-a constatat că, Cujbă Petru a luat de la partea vătămată Munteanu Mihail, în baza recipisei suma de 2400 euro, dar nu s-a demonstrat realizarea celorlalte elemente obligatorii ale laturii obiective.

Constată că, atât prima instanță cât și cea de apel la individualizarea pedepsei nu au ținut cont de prevederile art. art. 7, 15, 55, 75 Cod penal, în special de faptul că la stabilirea termenului pedepsei se i-a în considerație gravitate infracțiunii săvârșite de inculpat.

Relevă că, judecata greșit a individualizat pedeapsa inculpatei în raport cu prevederile capitolul VII din Partea generală a Codului penal, stabilindu-i o sancțiune prea aspră. Instanța de judecată nu a ținut cont de circumstanțele comiterii infracțiunii, de personalitatea inculpatului, precum și de faptul că ultimul se caracterizează pozitiv, iar sancțiunea art. 190 alin. (1) Cod penal prevede ca pedepse alternative amenda și munca neremunerată în folosul societății și amenda judiciară.

Consideră declarative argumentele primei instanțe că o pedeapsă prea blândă,

ar genera dispreț față de pedeapsă și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, că Cujbă Petru nu și-a exprimat acordul să presteze muncă neremunerată în folosul comunității, iar starea materială este precară fapt confirmat de către ultimul.

6. Judecând recursul ordinar declarat și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.

Astfel, Colegiul subliniază că instanța de apel, la judecarea cauzei soluționează următoarele chestiuni de drept: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit, verificând și analizând *per ansamblu* decizia instanței de apel, constată că instanța de apel la adoptarea soluției nu a respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii procesual-penale în partea motivării hotărârii, or în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Colegiul reține că, deși inculpatul Cujbă Petru a săvârșit infracțiunea imputată pînă la modificările operate prin Lege nr. 179 din 26 iulie 2018, infracțiunea de escrocherie fiind consumată sub acțiunea legii de pînă la aceste modificări, când escrocheria era definită ca „dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere”, prima instanță l-a recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal (*redacția nouă*), fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii pe un termen de 1 (un) an, cu executare în penitenciar de tip semiînchis. În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa cu închisoare stabilită lui Cujbă Petru a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 2 (doi) ani, și nu va fi executată dacă inculpatul în termenul de probațiune nu va comite noi

infracțiuni, totodată Cujbă Petru a fost obligat să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent.

Fiind investită cu judecarea apelului declarat de către partea apărării, instanța de apel a respins ca nefondat apelul și a menținut fără modificări sentința primei instanțe, stabilind indubitabil că inculpatul Cubă Petru a comis infracțiunea prevăzută de art. 190 alin.(1) Cod penal

Astfel, instanța de recurs reține că, prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare la **17 august 2018**, norma de incriminare din această cauză – art. 190 Cod penal, a fost amendată, după cum urmează:

„4. În dispoziția alineatului (1), textul *„înșelăciune sau abuz de încredere”* se substituie cu textul *„inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile”*;

în dispoziția alineatului (2), litera c) se exclude.”

Așadar, după 17 august 2018, alin. (1) din art. 190 Cod penal, avea următorul cuprins: *„Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile, se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani”*.

La fel, instanța de recurs reține prevederile art. 8 Cod penal, potrivit cărora caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Concomitent, din conținutul sentinței rezultă că, prima instanță la examinarea cauzei, a dispus condamnarea inculpatului Cujbă Petru în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, reținând fapta potrivit calificativelor din redacția nouă a dispoziției art. 190 alin. (1) Cod penal, și anume: *„...prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane... în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, actului juridic nul.... cauzându-i părții vătămăte daune materiale în sumă totală de 47 712 lei, care conform hotărîrii Guvernului nr. 54 din 17.01.2018, constituie 7, 67 salarii medii lunare pe economie.*

În acest context, este evident că instanța de apel, la judecarea cauzei nu au ținut cont că fapta incriminată inculpatului a fost comisă la **07 mai 2018**, adică pînă la intrarea în vigoare a modificărilor operate la art. 190 Cod penal prin *Legea nr. 179 din 26 iulie 2018*.

În continuare, instanța de apel, la judecarea cauzei în ordine de apel, urmau să țină cont de faptul că prin *Legea nr. 179 din 26 iulie 2018*, infracțiunea de escrocherie nu a fost decriminalizată, dar a fost concretizată latura obiectivă a acesteia prin modalități alternative de comitere a faptei prejudiciabile. Mai mult de atât, în acțiunile inculpatului au fost reținute semnele calificative ale infracțiunii de escrocherie potrivit redacției noi, care la acel moment (07 mai 2018) nu erau prevăzute de legea penală.

Așadar, se atestă că la judecarea apelului declarat, instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, nu a sesizat că în acțiunile inculpatului Cujbă Petru au fost reținute semnele calificative ale infracțiunii de escrocherie potrivit redacției noi, ci le-a preluat întocmai, fără a ține cont de prevederile art. 10 alin.(2) Cod penal, care stabilește că legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

Totodată, Colegiul penal lărgit efectuând o analiză textuală a părții motivante a deciziei instanței de apel deduce, că aceasta nu cuprinde relevarea considerentelor ce ar fi clare și întemeiate legal asupra concluziilor formate în rezultatul verificării sentinței contestate de partea apărării, în raport cu motivele invocate de părți și circumstanțele reale ale acestei cauze.

Deci, Colegiul atestă că, este necesar ca în mod judicios, cu o argumentare temeinică și suficientă, să fie rezolvate problemele de drept apărute în cadrul judecării, cu excluderea contradicțiilor și incertitudinilor existente, având în vedere, că lipsa unei motivări corespunzătoare dintr-o hotărâre judecătorească afectează grav echitatea acestei proceduri.

Colegiul penal lărgit evidențiază într-un prim aspect faptul, că principala problemă adusă în discuție pe orice cauză penală se referă la vinovăția sau nevinovăția persoanei deferite judecării, în raport cu faptele infracționale imputate acesteia prin rechizitoriu.

Prin urmare, atunci când unei persoane i se impută săvârșirea unei fapte penale și i se aduce o acuzație în acest sens, aceasta trebuie să fie bazată pe probe pertinente, veridice și concludente, care ar dovedi, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost comisă anume de inculpat.

Iar pentru a conchide asupra celor expuse, probatoriul administrat în cauză urmează a fi apreciat pe analiza coroborată a tuturor probelor sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că, instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de prevederile art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Potrivit practicii judiciare constante, una din condițiile adoptării unei sentințe legale

este corespunderea părții descriptive a ei cu circumstanțele constatate în ședința de judecată.

Conform art. 385 alin. (1) pct. 1) – 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile *dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni.*

Potrivit art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Conform art. 394 alin. (1) pct. 1) și 5) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.).

Colegiul penal lărgit stabilește că, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*), se constată că, aceasta nu a reacționat în modul prevăzut de lege și nu a judecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, pronunțând o decizie nemotivată, fără a ține cont de practica judiciară constantă și jurisprudența CtEDO la acest capitol, în cadrul rejudecării cauzei instanța de apel urmând să examineze cauza obiectiv și multilateral, ținând cont de principiul contradictorialității, conform art. 24, 314 Cod de procedură penală, precum și de motivele invocate de apărare, în vederea asigurării dreptului acestuia la un proces echitabil, cu oferirea răspunsurilor asupra tuturor argumentelor avansate în cererile de apel, precum și omisiunea de a face propria analiză a probatoriului administrat și de a se expune argumentat asupra fiecărei probe în parte.

Totodată, urmează a se reține că obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (hotărârea Fomin versus Republica Moldova).

Rezumând cele consemnate mai sus, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlătore omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală

De asemenea, Colegiul penal lărgit menționează despre necesitatea în cadrul rejudecării, de a ține cont și de alegerile recurentului din cererea de recurs, care atenționează asupra unor deficiențe procedurale admise în aprecierea probatoriului pe caz, ce au importanță pentru justa soluționare a dosarului.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Cernolev Ion în numele inculpatului Cujbă Petru, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2021, în cauza penală în privința lui *Cujbă Petru XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **02 decembrie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Plămădeală Ghenadie